

*Mijne Heeren Directeuren, Curatoren, Professoren en Lectoren,
Dames en Heeren Doctoren en Studenten en voorts Gij allen,
die door Uw aanwezigheid blijkt geeft van Uw belangstelling in
de Vrije Universiteit,*

Hooggeachte Toehoorders!

Nu ik naar aanleiding van den 65en verjaardag onze Universiteit geroepen word tot het houden van een rede, is ieder onzer nog steeds vervuld van dank over het feit, dat de Vrije Universiteit na de ernstige crisis voor land en volk weer in vrijheid haar poorten mocht openen. Onwillekeurig vraagt men zich af, hoe het wetenschappelijke leven aan onze Universiteit zich zal gaan ontwikkelen, nu de banden, die ons beklemden, zijn geslaakt. Zal een rustige, wetenschappelijke arbeid ons deel zijn, of zullen we nog lang de schokken ondervinden van de dynamische gebeurtenissen, die het gansche leven zoozeer hebben aangegrepen en geschokt? Zullen we in rustige bezinning de verschillende detailvragen der wetenschap, die geruimen tijd moesten blijven liggen, nu weer kunnen opnemen alsof er niets geschied is, of zullen we vooral geboeid worden door nieuwe aspecten in verband met de catastrophale verschuivingen van onzen tijd?

Op dezen dag gevoel ik me gedrongen niet Uw aandacht te vragen voor een bepaald detail-onderwerp der theologische studie, maar Uw belangstelling in te roepen voor enkele algemeene aspecten in verband met den tijd, die achter ons ligt. Ik wil tot U spreken over: „*Wereldoorlog en Theologie*”.

* * *

Wanneer ik spreek over „Wereldoorlog” zonder meer en daardoor in het midden laat, of ik den oorlog van 1914—1918 dan wel dien van 1939—1945 bedoel, dan geschiedt dit niet zonder opzet. Van een aanwijsbaren invloed van den laatsten wereldoorlog op de theologie kan uit den aard der zaak nog geen sprake zijn. Niemand zal het wagen hier reeds nu als profeet op te treden. Maar het feit, dat er van den oorlog 1914—1918 een niet geringe invloed op de theologie is uitgegaan, stelt ons voor de vraag, of er niet uitzichten zijn op te merken en waarschuwingen voor ons in dezen tijd, ook al zal niemand hier met een simpel: „l’histoire se répète” willen opereeren. Het letten op wat na 1918 op het